

**Europaudvalget, Socialudvalget og
Udvalget for Udlændinge og Integrationspolitik**

EU-konsulenten

Til: Udvalgenes medlemmer og stedfortrædere
Dato: 26. februar 2010

EU-Domstolen fastslår, at en forælder til et barn af en vandrende arbejdstager, der er under uddannelse i et EU-land, har opholdsret i landet uanset statsborgerskab og opholdsdirektivets krav om, at de skal råde over tilstrækkelige ressourcer

Sammenfatning

EU-Domstolen har afsagt to domme som slår fast

- At børn har opholdsret i forlængelse af deres ret til uddannelse som bosat med en unionsborger, der er vandrende arbejdstager*
- At barnets opholdsret er uanfægtelig til uddannelsen er færdiggjort og også omfatter forælderen med den faktiske forældremyndighed – uanset statsborgerskab*
- At denne opholdsret ikke er betinget af kravet i opholdsdirektivet om at de skal råde over tilstrækkelige ressourcer og en sygeforsikring, da den bygger på forordning 1612/68*
- At opholdsretten for forælderen ophører når barnet bliver myndigt med mindre forælderen omsorg og tilstedeværelse er nødvendig for færdiggørelsen af uddannelsen*

EU-Domstolen har den 23. februar 2010 afsagt to domme¹, som slår fast, at en tredjelandsstatsborger kan få opholdsret i et EU-land selv om den pågældende ikke råder over tilstrækkelige midler til at forsørge sig selv. Det gælder, hvis den pågældende er forælder til et barn af en vandrende arbejdstager, og dette barn er under uddannelse i det værtsland. Forældrenes opholdsret er afledt af børnenes opholdsret som giver dem ret til at færdiggøre uddannelsen. Det betyder at værtslandet skal udbetale social understøttelse til forælderen på lige fod med værtslandets statsborgere.

Sagen vedrører om opholdsret skal gives på baggrund af opholdsdirektivet (2004/38) eller der også kan afledes en ret af artikel 12 i forordning 1612/68 om arbejdskraftens frie bevægelighed, som ikke er underlagt opholdsdirektivets begrænsninger.

Den danske regering afgav indlæg i sagerne². Heri argumenterede regeringen for at opholdsdirektivet regulerede området udtømmende og der dermed ikke kunne gives opholdsret uden krav om at råde over tilstrækkelige midler. Dommene går således imod de danske indlæg.

Sagernes faktiske omstændigheder

Sagerne drejer sig om opholdsretten for den somaliske Fru Ibrahim og den portugisiske Fru Teixeira, der begge bor i UK med deres børn, som er under uddannelse.

Nimco Hassan Ibrahim er somalisk statsborger og kom til UK i februar 2003 for at slutte sig til sin ægtefælle Hr. Yusuf, der er dansk statsborgere og arbejdede i UK fra juni 2003 til marts 2004. Med sig havde hun sine tre børn (danske statsborgere) og fødte et fjerde barn i UK. Fru Ibrahim blev separeret fra Hr. Yusuf efter hans udrejse af UK i 2004 og har siden boet i UK med sine fire børn, hvoraf de to ældste går i offentlig skole. Fru Ibrahim var og er ikke selvforsørgende, men er **helt afhængig af sociale ydelser**.

I 2007 ansøgte fru Ibrahim om bolighjælp og fik afslag af London Borough of Harrow, der vurderede, at hun ikke havde ophold i UK i medfør af EU-retten. Fru Ibrahim fik dog medhold i sin appel, som tildelte hende ophold på grundlag af artikel 12 i forordning 1612/68 eftersom hun havde den faktiske forældremyndighed over børnene, som er under uddannelse og ægtefællen er en unionsborger, som har arbejdet i UK.

¹ Sag C-310/08 "London Borough of Harrow mod Nimco Hassan Ibrahim", og sag C-480/08 "Maria Teixeira mod London Borough of Lambeth"

² Se bilagene Alm. del (08) – bilag 236 og Alm. del (08) – bilag 563

Afgørelsen blev anket af London Borough of Harrow og på den baggrund er det præjudicielle spørgsmål blevet forelagt EU-Domstolen.

Maria Teixeira er portugisisk statsborger og har boet i UK siden 1989, da hun ankom med sin portugisiske mand. De fik en datter i 1991, blev senere skilt og forblev alle i UK. Siden 1991 har Maria Teixeira med mellemrum haft arbejde i UK.

I 2006 afgjorde en domstol at datteren skulle bo hos faderen, men måtte have al den kontakt med moderen, som hun ønskede. Datteren flyttede dog ind hos sin moder i marts 2007 efter at være påbegyndt en uddannelse i barnepleje. Herefter søgte Maria Teixeira om bistand til at finde en bolig for hjemløse. Hun fik afslag på ansøgningen, da London Borough of Lambeth ikke mente hun levede op til kriterierne om tilstrækkelige midler i opholdsdirektivet. Maria Teixeira ankede sagen tre gange og anerkendte at hun ikke havde opholdsret i medfør af opholdsdirektivet, men at hun alene byggede sin opholdsret på artikel 12 i forordning 1612/68 da hendes datter var under uddannelse og hun havde den faktiske forældremyndighed.³

Hvilke regler drejede sagerne sig om?

Sagerne skyldtes en tvivl om fortolkningen af to EU-retsakter, nemlig på den ene side forordning 1612/68 om arbejdskraftens frie bevægelighed og på den anden side opholdsdirektivet fra 2004.

Artikel 12 i forordning 1612/68 bestemmer nemlig, at hvis en EU-statsborger er eller har været beskæftiget i et andet EU-land, har hans børn, hvis de er bosat det sidstnævnte EU-land, adgang til almindelig undervisning, lærlingeuddannelse og faglig uddannelse på samme vilkår som statsborgere i EU-landet.

Opholdsdirektivet fra 2004, som delvis ændrede forordning 1612/68 (dog ikke artikel 12), regulerer opholdsretten for unionsborgere og deres familie i EU. Hvis ikke unionsborgeren er arbejdstager er det en betingelse for indrømmelse af opholdstilladelse, at unionsborgeren og familiemedlemmerne er selvforsørgende og omfattet af en sygeforsikring.

Spørgsmålet var derefter, om opholdsdirektivet udtømmende regulerede betingelserne for tildeling af opholdsret, eller om der alene af forordning 1612/68

³ Denne udlægning af artikel 12 i forordning 1612/68 blev fastlagt af Domstolen i Baumbastdommen (C-413/99) fra 2002 – inden opholdsdirektivet blev vedtaget i 2004.

kunne afledes en opholdsret for forældrene til skolesøgende børn uafhængig af betingelserne i opholdsdirektivet.

Dommenes præmisser

Selvstændig opholdsret i forbindelse med uddannelse

Domstolen indleder med at fastslå, at artikel 12 i forordning 1612/68 giver **en selvstændig opholdsret til et barn af en vandrende arbejdstager, som følge af barnets ret til at gennemføre en uddannelse i værtslandet**. Opholdsretten forlænger sig desuden til forælderen med den faktiske forældremyndighed uanset dennes statsborgerskab.

Barnets selvstændige opholdsret kan ikke anfægtes og ophører ikke ved unionsborgerens skilsmisse, udrejse eller arbejdsophør. Rettigheden forudsætter kun at barnet har boet med en eller begge forældre i værtslandet i en periode hvor mindst én af dem var bosat dér som arbejdstager. Bestemmelsen i forordningens artikel 12 skal derfor anvendes uden hensyn til EU-retten øvrige kriterier for opholdsret. Dette følger af Domstolens praksis siden *Baumbast*-dommen.⁴

Domstolen tilføjer, at **opholdsdirektivet ikke giver anledning til at begrænse denne opholdsret**. Domstolen påpeger, at artikel 12 i forordning 1612/68 hverken blev ændret eller ophævet med opholdsdirektivet i 2004 i modsætning til andre artikler i forordningen. Forarbejderne til opholdsdirektivet viser desuden at det var hensigten at udarbejde reglerne i overensstemmelse med *Baumbast*-dommen.

Kravet om tilstrækkelige ressourcer og sygeforsikring

Domstolen anfører videre, at **barnets og forælders opholdsret ikke er betinget af selvforsørgelse**. Fortolkningen støttes bl.a. af opholdsdirektivet, som i artikel 12, stk. 3 bestemmer, at

"hvis en unionsborger udrejser fra værtsmedlemsstaten eller afgår ved døden, bevarer unionsborgerens børn eller den person, som har den faktiske forældremyndighed, uanset nationalitet, retten til ophold, hvis børnene opholder sig i værtsmedlemsstaten og er tilmeldt en uddannelsesinstitution, indtil de har afsluttet deres studier"

Ibrahim-dommens præmis 57

⁴ Se fodnote 3

Domstolen slår således fast, at når opholdsret gives med udgangspunkt i artikel 12 i forordning 1612/68, **kan værtslandet ikke stille krav om at barnet og forælderen råder over tilstrækkelige ressourcer til ikke at blive en byrde for det sociale system** i værtslandet.

Opholdsret for forældre til myndige børn

I Teixeira-sagen stilles ydermere spørgsmålet om hvorvidt forælders opholdsret ophører når barnet under uddannelser bliver myndigt. I sagens tilfælde, fyldte Maria Teixeiras datter 18 år i 2009 og blev dermed myndig i UK.

Domstolen anfører, at der **ikke er nogen aldersgrænse for barnets adgang til uddannelse**, som følge af artikel 12 i forordning 1612/68. Det medfører, at barnets afledte opholdsret gælder indtil barnet har gennemført sin uddannelse.

For forælders vedkommende fastslår Domstolen, at opholdsretten som udgangspunkt ophører, når barnet bliver myndigt og principielt må antages at kunne klare sig selv. Men **forælders opholdsret bevares, hvis det myndige barn under uddannelse fortsat har behov for forælders tilstedeværelse og omsorg for at kunne fortsætte og afslutte sin uddannelse.**

Med venlig hilsen

Anders Nymark (3638)